

ELÄINTEN HYVINVOINTIKORVAUKSEN KYSELYTUNTI 20.1.2023

Kirjallisia vastauksia ennakkokysymyksiin ja chat-kysymyksiin.

Vastaajina Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskuksen sekä ProAgria Keski-Pohjanmaan asiantuntijat.

Nautojen hyvinvointisuunnitelma

Onko / eihän ole eläinten hyvinvointikorvausta pakko hakea?

- Ei ole pakko hakea

Onko Hyvinvointisuunnitelma pakollinen?

- Kyllä on, pitää toimittaa tukihaun yhteydessä. Myös ruokintasuunnitelmat ja karkearehuanalyysi on palautettava tukihaun päättymiseen mennessä

Ruokintasuunnitelman on perustuttava tuotosseurantaan. Entä emotiloilla? Onko oltava kasvuseuranta

- On oltava. Ei tarvitse kuulua tuotosseurantaan, mutta ruokintasuunnitelmassa on huomioitava kasvuvaihe, eläimen tuotostaso ja tuotantokauden vaihe

Käykö raaka-aine näyte?

- Ei käy, koska siitä puuttuu säilönnällinen laatu.

Jos tila on käyttänyt nautojen hyvinvointisuunnitelman pohjana 495 lomaketta, täytyykö pyytää täyttämään uusi esim. Ruokaviraston sivuilta löytyvä lomake? (Ehk:n sitomusehdoissahan on, että hyvinvointisuunnitelmana ei voi käyttää Maatilojen neuvonnan 495-lomaketta)

Vai voiko toimia samalla tavalla kuin viime vuonna. Jos viljelijä on itse täyttänyt 495 lomakkeen eikä siihen ole käytetty Neuvo-rahaa lomakkeen voi hyväksyä?

Olettaen että hän on lomakkeeseen kirjannut myös Ilmastointitavoitteet ruokinnassa, joka on uusi kohta hyvinvointisuunnitelmassa, tätä kohtaa ei ole 495 lomakkeella.

- EHK:n sitomusehdoissa on sanottu, että hyvinvointisuunnitelmana ei voi käyttää Maatilojen neuvonnan 495-lomaketta.

Vasikoiden olosuhteiden parantaminen

Pinta-alat pitää löytyä myös laidunkauden aikana

Jos karsinassa on emä yhden alle 6 kk vasikan kanssa, on tilavaatimus 10 m².

→ Kyllä

Jos karsinassa on emä ja kaksi alle 6 kk vasikkaa, on tilavaatimus 10 m² + 2 x 2,25 m². (Ja jos useampi alle 6 kk ikäinen vasikka, niin jokaiselle 2,25 m²).

→ Ei, pinta-alavaatimus on 10 m² + 2,25m²= 12,25 m²

Jos karsinassa on emä ja yksi alle 6 kk vasikka sekä yksi yli 6 kk vasikka, on tilavaatimus 10 m² (emo ja alle 6 kk vasikka) + 10 m² (yli 6 kk vasikka) eli yht. 20 m².

→ Kyllä

Jos karsinassa on emo ja yksi yli 6 kk ikäinen vasikka, on tilavaatimus 10 m² + 10 m² eli yht. 20 m². (Ja jos useampi yli 6 kk ikäinen vasikka, niin jokaiselle 10 m²).

→ Jos vasikka on vieroittamaton yli 6 kk ikäinen, riittää 10m².

→ Jos emo+vieroittamaton yli 6 kk ikäinen vasikka ja lisäksi 2 yli 6 kk ikäistä nautaa, tulee olla 30 m²

Miten brix mittaus tulee toteuttaa ja tarviiko tilalla olla itse brix mittauslaite koko ajan käytössä?

→ Tilalla pitää olla brix mitattua ternimaitoa tai ternimaitokorviketta tai –tehostetta. Pakastetusta ternimaidosta on pidettävä kirjaa, päivämäärä ja mittaustulos. Ei tarvitse olla omaa mittauslaitetta.

→ Kirjanpitoa pitää säilyttää sitoumusvuosi + 4 vuotta

Miten luomu emolehmätilat voivat vastata ternimaitovaatimukseen vuoden alusta, jos aikaisemmin ei ole lypsetty ja seuraava mahdollisuus on keväällä poikimakauden alkaessa? Korviketta ei taida löytyä luomuhyväksyttynä?

→ Ostamalla luomumaitotilalta valmiiksi brix mitattua ternimaitoa.

Voiko emolehmätila ostaa vasikoille tarvittavan valmiiksi brix-mitatun ternimaidon suoraan maitotilalta?

→ Kyllä voi

Luomuemolehmätila ostaa luomumaitotilalta pakastettua ternimaitoa. Tuleeko ostetusta ternimaidosta olla tiedossa nämä kyseiset asiat (vasta-aineet, Brix-arvo, mittaustulos, päivämäärä)?

→ Kyllä tulee olla tiedossa ja laittaa omaan kirjanpitoon.

Täytyykö olla aina erillinen vasikkapiilo vasikoille? Riittääkö tarpeeksi suuri yhteinen karsina, jossa 10m²/emo + vasikka.

→ Ei tarvitse, ei ole enää tuen ehtona.

Saako vasikkaryhmäkarsinan makuualue olla parsitettu? Onko makuualueen pinta-alaa määritetty?

→ Makuuparsia ei ole kielletty, makuualueelle ei ole pinta-alavaatimusta. Pohjalainsäädännön mukaan kaikkien pitää kuitenkin mahtua yhtä aikaa makuulle.

Vna asetus nautojen suojelusta sanotaan että vasikkaa ei saa pitää kiinniketykettynä kuin tunnin (tai hoitotoimenpiteen ajan). Ehk:n silmin katsottuna miten suhtaudutaan nuorkarjan ja täysikäisten nautojen kiinnipitämiseen ja onko aikamääreitä?

→ Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen-toimenpiteessä on pääsääntöisesti kielletty. EHK-valvonnassa tulee seuraamus, jos pohjalainsäädännön vaatimusta rikotaan.

Onko mahdollista saada sallituista ternimaidonkorvikkeista listaa? Täyttääkö ternimaidon tehosteet vaatimuksen? Onko luomussa omat vaatimukset, vai käykö samat korvikkeet kuin tavanomaisessa?

→ Tehosteet käy. Luomussa omat vaatimukset. Dioissa esimerkkejä korvikkeista/tehosteista

Lasketaanko iglun yhteydessä oleva tarha ryhmäkarsinan pinta-alavaatimukseen 2,25 m² mukaan? Onko merkitystä sillä, onko tarha katettu vai kattamaton?

→ Tarhaa (katettu/kattamaton) ei lasketa, toimenpiteen ala lasketaan normaalisti sisällä rakennuksissa olevissa karsinoissa eli tässä vastaavasti. Ja igluissakin pitää muutenkin huonoissa olosuhteissa eläinten olla sisällä iglussa.

Voidaanko eläinsuojan yhteydessä oleva kattamaton tarha laskea ryhmäkarsinan pinta-alavaatimukseen 2,25 m² mukaan? Vasikoilla tarhaan koko ajan vapaa pääsy.

→ Ei, vain karsina ja rakennuksen sisällä.

Vasikoiden ryhmäkarsinoiden mittaamisesta. Eli kun on ryhmäkarsinassa makuuparret aika lähellä seinää, niin mistä kohtaa mitataan pinta-ala niskaputken kohdalta, parren erottajan etuosasta vaiko seinästä?

→ Jos vasikat pääsee niskaputken alle niin mitataan seinästä.

Jos minulla on alle 6 kk ikäisiä vasikoita ulkona tarhassa esim kesällä niin pitääkö niille kaikille olla kuitenkin sisällä varattuna se 2.25 neliötä karsina alaa

→ Kyllä pitää löytyä sisätiloista

Jos mittaa brix ja merkitsee ne minun maatalaani, pitääkö olla vielä erillinen kirjanpito pakastimessa olevista ternimaidoista? Pakastimessa olevissa ternimaidoissa on vaadittavat tiedot.

→ Ei tarvitse olla, sieltähän ne on näytettävissä ja tallessa .

Koskeeko vasikoiden nupoutus alle kuukauden iässä myös viime vuonna syntyneitä vasikoita?

- Nupoutus ei ole ehk ehtona enää

Vasikan pito-olosuhteiden parannus toimenpiteen korvaus on 344 e/ ey. Mitä eläimiä tähän ey määrään lasketaan?

- Naudat alle 6 kk

Eli luomutila voi ostaa tavanomaista ternimaitoa, mutta jos terniä ei tarvitse missään vaiheessa ottaa käyttöön, vasikoiden luomustatukset pysyvät kunnossa? Miten tämä ns. tavanomainen rehu huomioidaan varastokirjanpidossa?

- Kirjanpidossa pitää näkyä missä säilytetään tavanomaista rehua. Tavanomainen rehu on pidettävä erillään luomu-rehusta etteivät ne sekoitu.
- Jos tavanomaista rehua syöttää luomueläimille niin käytön loputtua alkaa uusi siirtymäaika.

Urospuolisten nautojen olosuhteiden parantaminen

Käykö laitumelle perustettu makuualue, joka kuivutetaan säännöllisesti? Onko makuualueen ala väh. 2,75 m/ eläin?

- Ei käy, pinta-ala on löydyttävä sisätiloista lämminkasvattamossa 3,5 m² ja kylmäkasvattamossa 5,5m². Makuualueetta vähintään puolet vähimmäispinta-alasta.

Lasketaanko kylmäkasvattamon kokonaispinta-alaan myös kattamaton alue? Pihatossa on katettu ruokinta- ja makuualue, ja näiden väliin jää kattamaton jaloittelualue.

- Kattamatonta ei lasketa

Jos kylmäkasvattamossa on tilaa 10m²/ eläin. Paljonko makuualueen on oltava, 2,75m² vai 5m²?

- Puolet eläinkohtaisesta minimialasta eli 2,75m².

Missä tapauksissa urospuolisia nautoja voi olla samassa ryhmässä naaraspuolisten kanssa?

- Merkkaussonnit, siitossonnit ja härät voivat olla naaraspuolisten kanssa samassa karsinassa.

Tilalla valitaan yli ja alle 6kk ikäisille sonneille toimenpiteet. Kuitenkin karsinassa on välillä sonneja ikähaitarilla +/- 6kk. Pitääkö tällöin olla kaikille 5,5m² vai riittääkö kullekin ikäluokalle omat mitoitusmitat?

- Menee suurimman mukaan eli kaikille 3,5/ 5,5m², muuten sonnien käytettävissä ei ole 3,5/5,5m². (Lämminkasvattamossa 3,5 m²/eläin ja kylmäkasvattamossa 5,5 m²/eläin)
- Yhtä lailla vasikkakarsinassa voisi olla yli 6 kk ikäinen sonni/hieho ja sillä ei ole mitään tilavaatimusta (paitsi sonnitoimenpiteessä). Siinä tapauksessa sille riittää EHK:n vasikkatoimenpiteen vaatimus 2.25m².

Onko siis niin, että toimenpiteessä "urospuolisten nautojen; yli 6 kk ikäisten pito-olosuhteiden parantaminen, vähimmäisala kylmäpihatossa on 5,5 m², mutta jos yli 6 kk ikäinen sonnivasikka on vielä emojen kanssa laumassa, sen tilavaatimus onkin 10m²?

- Yli 6 kk ikäinen sonni vaatii 5,5m²
- *Jos tila on hakenut vasikoiden olosuhteiden parantaminen – toimenpidettä:* Vieroittamaton yli 6 kk ikäinen vasikka + emo -> 10 m². Vieroitettu yli 6 kk ikäinen tässä toimenpiteessä vaatii 10 m² jos on samassa karsinassa emojen, hiehojen ja muiden vasikoiden kanssa.

Nuorkarjan laidunnus

Voiko laidunnuksesta poiketa esimerkiksi suurpetotilanteeseen vedoten vai pitääkö toimenpide perua?

- Jos petoja liikkuu säännöllisesti alueella, niiden tuhot eivät välttämättä ole yllättäviä tapahtumia eli silloin ei kannata toimenpidettä valita. Tästä ohjeistetaan myöhemmin Ruokaviraston sivuilla.

Voiko valita nautojen laidunnus tai nuorkarjan laidunnus toimenpidettä, jos hiehoja kasvatetaan läpi vuoden käytöstä pois jääneissä säilörehusiiloissa. Hiehoilla on mahdollisuus ulkoilla vapaasti. Ehdoissa on mainintaa "pois lukien ulkona kasvatettavat naudat" katsotaanko siilossa olevat tuohon ryhmään? vai koskettaako se vain ulkorotuja, jotka myös on erikseen mainittu.

- Voi valita, ei katsota ulkona kasvatettaviksi, jos eivät rodun puolesta sitä ole.

Emo- ja lypsylehmien laidunnus

Miksi laidunnusaika on pohjoisessakin 90 vrk vaikka siellä kesä on paljon lyhyempi kuin etelässä?

- Kaikilla tukialueilla samat ehdot

Laidunnuksen määräaika?

- Ei enää ole, laidunnettava kasvukaudella.

Lypsylehmien laidunnus. Onko joku tuntimäärä? Riittääkö avoin ovi?

- Ei ole mitään tuntimäärää.
- Avoimet ovat periaatteessa ok, kunhan pääasiallinen ruokinta tulee laitumesta. (Huomioikaa se, että jos sisällä ruokitaan appeella ja eläimet saa pääasiallisen ravinnon navetasta)
- Muistettava pitää kirjaa ketkä laiduntaneet ja milloin.

Täytyykö olla tietty hehtaarimäärä laidunala eläintä kohden vai riittääkö ehtojen täyttymiseen, että lehmillä on vapaa pääsy pihatosta laitumelle ja lisäruokinta tapahtuu sisälle navettaan.

- Mitään ha-määrää ei ole missään. Ala ei saa porkkaantua niin että ei ole mitään rehua syötävänä. Pääasiallinen rehu on tultava laitumelta.

Pääosan karkearehusta tulee olla peräisin laitumelta. Tila laiduntaa päivällä lypsyjen välillä n. 7 tuntia. Ruokinnansuunnittelussa laskennallisesti karkearehusta puolet tulee laitumelta. Tuntimääräisesti suurempi osuus syöntiajasta tarjolla on säilörehua. Tuen ehdot eivät siis täyty?

- Tuen ehdot täyttyvät jos laitumella on riittävästi syötävää. Laidunaikana pääosan karkearehusta tulee olla peräisin laitumelta.

Nautojen ulkoilu

Ulkoilu toimenpide 120pv, riittääkö pitkä laidunnus toukokuusta-lokakuuhun vai pitääkö ulkoilu olla läpi vuoden?

- Jos 120 pv tulee täyteen toukokuu-lokakuu välillä, se riittää. (jos hakee sekä laidunnustoimenpiteen että ulkoilun, pitää olla 90+120 päivää)

Pitääkö myös astustussonnin käydä ulkona, jos tila valitsee ulkoilutoimenpiteen?

- Kyllä, poikkeuksia ei ole.

Nautojen ulkoilu -toimenpide: onko pinta-alavaatimusta per eläin?

- Nautojen suojeluasetus: Jaloittelutilan pinta-alan on oltava vähintään 6 neliometriä siellä pidettävää nautaa kohden. Pinta-alan on oltava kuitenkin aina vähintään 50 neliometriä.

Nautojen poikima-, hoito- ja sairaskarsinat

Jos karsinassa on juuri poikinut, sairastunut tai muuta hoitoa vaativa lehmä vasikkansa kanssa, onko tilavaatimus (ehdot: eläintä kohden) 9 m² + 9 m² eli yht. 18 m².

- 9 neliötä riittää

Jos tila on valinnut molemmat näistä toimenpiteistä, eli poikima-, hoito- ja sairaskarsinat ja vasikoiden olosuhteiden parantaminen, kumman toimenpiteen mukaan neliöt määräytyvät, kun karsinassa on emo ja vasikka tai useampi vasikka?

- Emo ja vasikka voivat olla väliaikaisesti 9m² karsinassa. Tämän jälkeen tarvitaan 10 m²+2,25m².

Eli periaatteessa: milloin katsotaan olevan kyse vasikan olosuhteiden parantamisesta (toimenpiteen ehtoja on toteutettava kaikilla tilan alle kuuden kuukauden ikäisillä nautoilla) ja milloin sairaskarsinasta (toimenpidettä on toteutettava maatilan kaikilla nautoilla)?

- Sairas-, hoito- tai poikimakarsinasta on kyse silloin kun eläin on sairas tai poikimassa/poikinut

Onko ei-kiinteä lämmitettävä juoma-astia hyväksyttävä?

- Lämmitettävä juoma-astia pitää olla sellainen että, se ei kaadu tai vaella karsinassa.

Jos on 2 eri navettaa (molemmilla omat pitopaikat) ja on lypsypihatossa lypsävät ja vähän vasikoita ja tiineitä hiehoja vaikkapa 20 kpl. Hiehonavetassa on 110 kpl hiehoja.

Valitsen poikima-hoito-sairaskarsinat. eli ensiksi lasken lypsylehmille ihan selvä juttu, Mutta jos lasken yhteensä nuorkarjalle karsinat à 3 kpl karsinoita riittää

Mutta jos hiehonavetassa tarvitsen 3 karsinaa, niin alkaako nämä vasikoita ja tiineitä hiehoja vaikkapa 20 kpl lypsypihatossa olevaa kerryttämään "omaa" sairaskarsina vaatimustaan (1 karsina alkavaa 50 eläintä kohti)? eli onko navetta kohtainen tuo sairas-hoito-poikimakarsina vaatimus, vai tilan eläinmäärä kohtainen?

- Pitopakkakohtaisesti. Jos pitopaikat ovat samassa pihapiirissä voi laskea yhteen. Pitää myös miettiä miten pitkästi sairasta/poikivaa eläintä lähtee kuljettamaan.

Ei toimenpiteisiin kuuluvia kysymyksiä

Mitä toimenpiteitä voi valita ulkona kasvatettaville naudoille?

- Ainakin Hyvinvointisuunnitelma, Sairas-, hoito- ja poikimakarsinat

Tukiehdoissa kaikkia eläimiä koskevassa osiossa seuraava teksti; "Kylmäpihatossa juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä. Ympäri vuotisesti ulkona kasvatettavilla naudoilla on oltava asianmukaiset ruokinta- ja juoma-astiat. Juoma-astioiden tai juottolaitteiden on oltava lämmitettäviä, jollei muutoin pystytä varmistamaan juomaveden sulana ja sopivan lämpöisenä pysymistä."

Miksi eri määritelmä?

- Pohjautuu eläinsuojelulainsäädäntöön. (ja miksi se siellä niin on, sitä ei pystytä sanomaan)

"Kylmäpihatossa oltava lämmitettävät juomakupit". Ulkona kasvatettavilla riittää joko lämmitettävät tai muutoin sulana pidettävä. Tarkoittanee yleensä palloaltaita. Eikö vastaava riitä kylmäpihatossa? Eli onko kylmäpihatossa oltava ehdottomasti lämmitettävät?

- On oltava lämmitettävät juomakupit kylmäpihatoissa

Miten toimitaan, jos kesken vuoden tila ostaa toisen kasvattamon/ navetan? Oletuksena, että samoja toimenpiteitä ei ole haettu tai ei voida toteuttaa molemmissa. ja alkuvuoden omistaja ollut eri.

- Niistä toimenpiteistä, joita ei voi noudattaa, on luovuttava

Näihin kysymyksiin voi kysyä suoraan vastausta Ruokavirastosta:

Minkä verran näihin eri hyvinvointikorvauksen toimenpiteisiin on varattu rahaa vuodelle 2023? Kuinka paljon oletetaan, että näitä haetaan esim. eläinyksiköissä laskettuna? Jonkinlainen arvio Ruokavirastolla on, miten korvauksiin tullaan sitoutumaan.

Onko laskelmaa, paljonko vuonna 2022 haettiin korvauksia tukimuodoittain? Kiinnostaa siis esim. paljonko haettiin v.2022 yli 6 kk:den ikäisten nautojen pito-olosuhteiden parantamista euroina ja eläinyksikköinä, kun se nyt jätettiin pois?